

Oponentní posudek habilitační práce

JUDr. Milana Hodáse, PhD.

Dopady normotvorby Európskej únie na normotvorbu členského štátu Európskej únie
z hľadiska legislatívnej techniky a normotvorných procesů.

V postavení oponenta jmenovaného na základě usnesení Vědecké rady Univerzity Komenského v Bratislavě, Právnické fakulty, ze dne 16. května 2019 podávám tento

posudek:

JUDr. Milan Hodás, PhD. předložil jako práci habilitační publikaci vydanou v roce 2018 Univerzitou Komenského v Bratislavě, Právnickou fakultou, ISBN: 978-80-7160-452-5 pod názvem Dopady normotvorby Európskej únie na normotvorbu členského štátu Európskej únie z hľadiska legislatívnej techniky a normotvorných procesů. Korektně v úvodu uvádí, že kniha je výsledkem řešení stejnojmenného projektu, který byl financovaný Vědeckou agenturou Ministerstva školství, vědy, výzkumu a sportu Slovenské republiky a Slovenskou akademií věd. Současně předznamenává, že do textu publikace byly zahrnuté rovněž výsledky řešení projektu Grantové agentury České republiky „Odhalování temného koutu legislativního procesu: Příprava návrhů zákonů legislativou“, reg. č. 17-03806S.

Publikace má 237 stran, z toho však téměř polovinu (96 s.) tvoří přetisk Legislativních pravidel vlády, spolu s přílohami a seznamem dostupné literatury. Ten je reprezentativní, zahrnuje celkem 247 titulů domácích i zahraničních autorů, na něž je v práci odkazováno ve 459 poznámkách pod čarou. Literatura k pojednávanému tématu je již tak rozsáhlá, (berme v úvahu počet členských států EU), že je téměř nemožné postihnout veškerou literární produkci. Ocenění zasluhuje i reflexe judikatury Evropského soudního dvora, stejně jako některých rozhodnutí národních ústavních soudů, resp. orgánů ochrany ústavnosti, byť komfortu čtenáře by jistě přispělo uvedení v seznamu pramenů i přehledu použitých rozhodnutí, kterých se v textu Hodás dovolává nebo na ně odkazuje.

Volba tématu je aktuální a výsledky práce mohou být pro normotvornou praxi přínosné.

Celá práce je logicky členěna, jednotlivé části na sebe navazují, po úvodu následuje 8 kapitol, doslov a shrnutí. Po první kapitole věnované obecně charakteristice práva Evropské unie (pramenům práva, primárnímu právu, všeobecným právním zásadám, judikatuře Soudního dvora Evropské unie a sekundárnímu právu) přicházejí kapitoly o dopadech

nařízení, směrnic a doporučení Evropské unie na národní normotvorbu, určování gestorství za implementaci nařízení a rozhodnutí Evropské unie a za transpozici směrnic a dále kapitoly o interpretaci práva Evropské unie a o technických předpisech a publikačních prostředcích práva EU, tj. Úředním věstníku EU a Sbírce zákonů Slovenské republiky v elektronické podobě. Druhou část publikace pak představují legislativní pravidla vlády.

Již v úvodu své práce Milan Hodás konstatuje, že po vstupu Slovenské republiky do Evropské unie byly slovenští legislativci vystaveni celé škále legislativních problémů, a to za situace, kdy autonomie slovenského zákonodárce a legislativce byla vstupem do Evropské unie zásadním způsobem omezena. Současně správně uvádí, že dosavadní zkušenosti se ukazují jako nedostatečné, protože provázání právního řádu Slovenské republiky s právním řádem Evropské unie je spojené s množstvím nových koncepčně právně teoretických, legislativních a legislativně technických otázek, na které tradiční teorie a praxe normotvorby nedávala a dosud mnohdy nedává odpověď. Zde se projevuje habilitantova dlouholetá zkušenost z působení v legislativě, spojující erudici vědeckou se schopností vystihnout aktuální problém, provést jeho identifikaci a následně analýzu. Autor problémy výstižně artikuluje a pokouší se alespoň na některé z nich najít odpověď. Zejména tam, kde jde o výsostně ústavní problém, např. v případě Hodásem uváděné posilující role exekutivy na úkor zákonodárné moci by však čtenář publikace očekával Hodásovu hlubší analýzu, a to i např. v konfrontaci s úsilím o posílení role národních parlamentů zaváděním mechanismu tzv. žlutých karet, který naopak dává parlamentům členských států větší kontrolu nad dodržováním zásady subsidiarity a umožňuje podílet se národním zákonodárným sborům významněji na formování evropské legislativy.

Při formulování výše zmíněných problémů je někdy naopak zdánlivě autor velmi zdrženlivý, což však vyplývá z převážně použité metody deskriptivní, někde až technicistní, což v případě legislativy, resp. zkoumání legislativních postupů, úplně eliminovat nelze, a pokud tak některé z problémů uvádí, např. praxe vydávání aproximačních nařízení nebo problematiku jazykovou, související s nejednotností terminologickou či rozdíly mezi kontinentální a anglosaskou právní kulturou, omezuje se spíše na jejich konstataci. Na druhou stranu jeho případné návrhy *de lege ferenda*, mohou být praxí okamžitě akceptovány (tak tomu je např. na s. 117 pokud jde o nezbytnou novelizaci Jednacího řádu Národní rady Slovenské republiky).

Hodás nezapře pedagogické předpoklady, neboť publikace je přehledná, srozumitelná, psaná kultivovaným jazykem, v zásadě bez formálních i faktických chyb, drobné nedostatky formálního rázu představují jen někde se opakující celé odstavce textu (s.7 a 10, s.23 a 24).

Spíše však než monografie, byť všechny formální znaky monografie vykazuje, působí Hodásova práce jako velmi zdařilá učebnice pro předmět Úvod do teorie a praxe legislativy. Koneckonců i rozhodnutí vydavatele publikace zařadit Hodásovu práci do řady Studia Iuridica a nikoli Monografie tento názor podporuje. Přidanou hodnotou práce je tak vedle teoretického přínosu i její praktická hodnota a využitelnost, kdy způsobem jejího podání je taková práce přístupná i širší praxi.

Posuzovanou práci hodnotím jako kvalitní dílo autora, který se v minulosti představil několika publikacemi z oblasti ústavního práva. Práce představuje systematické utřídění a komprimaci zkoumané materie, jejím výstupem je úplná a ucelená informace, která přispívá k obohacení vědeckého diskursu, ale zároveň je užitečná a využitelná zejména pro didaktické a legislativní účely.

Předloženou habilitační práci Milana Hodáse Dopady normotvorby Európskej únie na normotvorbu členského štátu Európskej únie z hľadiska legislatívnej techniky a normotvorných procesů hodnotím jako způsobilou pro habilitační řízení, doporučuji ji k dalšímu procesnímu postupu a

navrhuji

aby Milanu Hodásovi byl po její obhajobě, vykonání habilitační přednášky a dalších procedurálních náležitostech vyžadovaných právním řádem Slovenské republiky a vnitřními předpisy Univerzity Komenského v Bratislavě o habilitačním řízení o udělení titulu docent udělen vědeckopedagogický titul „docent“ v oboru ústavního práva.

Zároveň navrhuji, aby se habilitant při obhajobě práce vyjádřil podrobněji k otázce delegace veřejné moci ve prospěch výkonné moci a k možnostem prohlubování ingerence volených zákonodárných národních orgánů na legislativu Evropské unie a její konstitucionalizaci.

V Praze 15. července 2019

Doc. JUDr. Jiří Jirásek, CSc.